

Samenvatting

Het college heeft tussentijdse ophoging van het subsidieplafond voor de functie 'operagezelschap' vastgesteld. In het kader van de gemeentelijke regelgeving voor vierjarige cultuursubsidies is deze functie voor de huidige cultuurplanperiode 2021-2024 gegund aan Stichting Opera Zuid. Het maximale subsidieplafond voor het jaar 2023 en 2024 is verhoogd met € 50.000 per jaar oftewel vastgesteld tot een bedrag van € 148.348 per jaar (prijspeil 2023, exclusief eventuele indexering voor 2024). Het operagezelschap behoort tot de landelijke culturele basisinfrastructuur (BIS) en vervult als professionele instelling een belangrijke culturele als maatschappelijke rol in de stad. Daarmee draagt Opera Zuid bij aan de positie van Maastricht als tweede cultuurstad van Nederland. De ophoging van de gemeentelijke subsidie is noodzakelijk voor Opera Zuid om hun precare financiële situatie te versterken.

Beslispunten

Het college besluit:

1. Het subsidieplafond voor de functie 'operagezelschap' aangaande de 'Subsidieregeling meerjarige subsidies professionele kunst Maastricht 2021-2024' voor het jaar 2023 en 2024 te verhogen met € 50.000 per jaar oftewel vast te stellen tot een bedrag van € 148.348 per jaar (prijspeil 2023, exclusief eventuele indexering voor 2024).
2. De benodigde dekking, zijnde € 100.000, voor de tussentijdse ophoging van het subsidieplafond te voorzien uit een recente terugvordering van subsidie verleend aan Stichting Van Eyck (te weten € 106.150, naar het besluit van 1 juni 2023).
3. De voor 2024 benodigde € 50.000 middels een storting in de Reserve Overloop in het boekjaar 2023 beschikbaar te stellen.

Besluit Burgemeester en Wethouders d.d. 4 juli 2023:

Conform.

1. Aanleiding

Op 18 april 2023 heeft de gemeente een brief ontvangen van Stichting Opera Zuid waarin zij verzoekt het college van burgemeester en wethouders de reeds verleende subsidie aan het operagezelschap tussentijds te verhogen. Daarin wordt tevens verwezen naar een benchmark onderzoek uitgevoerd door organisatieadviesbureau Berenschot. Opera Zuid duidt in haar brief de stevige financiële uitdagingen die voorliggen en ervoor zorgen dat zowel de bedrijfsvoering als de artistieke plannen onder grote druk staan. Het operagezelschap luidt de noodklok en doet een beroep op het rijk, de provincies en gemeente om de benodigde extra financiering te verlenen en zodoende het voortbestaan van het operagezelschap te waarborgen. Concreet verzoekt Opera Zuid de gemeente Maastricht om het subsidiebedrag voor 2023 en 2024 te verhogen met minimaal € 50.000 per jaar.

2. Context

Opera Zuid ontvangt als landelijke BIS-instelling subsidie van het rijk, de provincies Limburg en Noord-Brabant en de gemeente Maastricht, dat laatste op basis van de 'Subsidieregeling meerjarige subsidies professionele kunst Maastricht 2021-2024'. In het kader van voorgemelde gemeentelijke regelgeving voor vierjarige cultuursubsidies is de functie 'operagezelschap' voor de huidige cultuurplanperiode 2021-2024 gegund aan Opera Zuid. De functie is als volgt omschreven: *“Een professioneel operagezelschap dat voldoet aan de normen van de landelijke BIS, met naast reguliere programmering aandacht voor ontwikkeling van (nieuwe vormen van) publieksparticipatie, talentontwikkeling en educatie, waar mogelijk in samenwerking met relevante partners in de stad.”* Het oorspronkelijke subsidieplafond voor deze functie bedraagt € 92.054 (prijspeil 2020, excl. jaarlijkse loon- en prijsindexeringen). Deze subsidie wordt verstrekt voor activiteiten die bijdragen aan het realiseren van de cultuurvisie 'Cultuur Maakt Maastricht, Maastricht Maakt Cultuur' en die passen bij de functie van 'operagezelschap'.

Kort samengevat is in de cultuurvisie bepaald dat Maastricht iedere inwoner de gelegenheid wil bieden om cultuur te maken of mee te maken. Daarvoor nodigt de gemeente de in Maastricht aanwezige professionele kunstenaars uit om zich tot de stad te verhouden en inwoners actief te betrekken en ruimte te geven om hun eigen verhalen vorm te geven en te presenteren. Het zo ruim aanwezige cultureel erfgoed is daarbij een inspiratiebron. De gemeente zoekt samen met professionals en de grote verscheidenheid aan amateurverenigingen naar nieuwe wegen om zij die tot nu toe nog niet meedoen ook te betrekken.

De activiteiten van Opera Zuid dragen hieraan bij. Het operagezelschap opereert vanuit de Maastrichtse wijk Malpertuis en spant zich in om opera dicht bij een nieuw publiek te brengen.

Bovendien is Opera Zuid erin geslaagd een voortrekkersrol te spelen als het gaat om talentontwikkeling, innovatie en participatie. Intendant Waut Koeken won in 2020 de Schaubard Award (bedoeld voor een onderscheidende bijdrage aan de wereld van opera en muziektheater) en Opera Zuid won de Nieuw Geneco Fair Practice Award 2022 (gericht op fair practice, honorariumrichtlijnen en goed opdrachtgeverschap in de nieuwe muziek). De productie Lady in the Dark (Broadway-hit van Kurt Weill) werd daarnaast uitgeroepen tot Opera van het Jaar 2022.

Daarmee sluiten de activiteiten van Opera Zuid heel nauw aan bij de ambities uit 'Maastricht, stad van verbondenheid', het coalitieakkoord 2022-2026: omdat het de stad aantrekkelijk maakt en mensen verbindt. Als één van de negen culturele brandpunten in Nederland heeft Maastricht een verantwoordelijkheid voor de professionele kunsten. Dat geldt bij uitstek voor de acht BIS-instellingen die Maastricht rijk is en waarvan Opera Zuid er één is.

Tot slot draagt Opera Zuid bij aan het realiseren van de ambities op het gebied van veerkrachtige wijken. Het operagezelschap zet namelijk stevig in op community-projecten. Zoals het project Buurt Opera Malpertuis (BOM). In samenwerking met de partners in dit project -welzijnsonderneming Trajekt en het Conservatorium Maastricht- biedt Opera Zuid met de BOM een culturele ontmoetingsplek voor de meest kwetsbare en eenzame groep mensen in de wijk, welke een grote afstand ervaren tot kunst en cultuur. Door de combinatie van cultuurparticipatie en welzijn is dit project van grote waarde voor het culturele leven en de sociale cohesie van de gemeente Maastricht. Het project BOM werd door het Landelijk Kenniscentrum Movisie als best-practice case uitgelicht als het gaat om verbinding tussen artistieke en maatschappelijke impact.

3. Gewenste situatie

Artistiek gaat het stevig voor de wind maar Opera Zuid kent een zeer beperkte subsidiebasis. Het operagezelschap mist daarmee het benodigde financiële fundament om hun kernactiviteiten uit te kunnen blijven voeren. Met de tussentijdse verhoging van de subsidie wil de gemeente Opera Zuid bijstaan in het volwaardig invulling kunnen geven aan haar kernopdracht.

Met de huidige financiële dekking voor de cultuurplanperiode 2021-2024 is dat niet langer haalbaar gebleken. Opera Zuid heeft de afgelopen jaren subsidietekorten grotendeels zelf opgevangen. Om de continuïteit van de organisatie te waarborgen is toekenning van incidentele extra middelen noodzakelijk.

Ook wil de gemeente met de ophoging van het subsidieplafond een voorbeeld stellen voor rijk en provincies. Dat signaal geldt specifiek voor het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW). Belangrijke oorzaak van de zeer beperkte basisfinanciering is namelijk gelegen in het feit dat

Opera Zuid naar verhouding aanzienlijk minder rijkssubsidie ontvangt dan andere opera- en theatergezelschappen die onderdeel uitmaken van de landelijke BIS. Dat is de hoofdconclusie uit, een door organisatieadviesbureau Berenschot, uitgevoerd benchmarkonderzoek. Daarmee is Opera Zuid sterk afhankelijk van regionale overheden wat een grote mate van kwetsbaarheid met zich meebrengt. Opera Zuid kent daarentegen, op De Nationale Opera na, de hoogste publieksinkomsten per bezoeker van de vergeleken gezelschappen. Opera Zuid kon zich de afgelopen jaren verheugen op goede en alsmaar groeiende bezoekersaantallen. De subsidie per bezoeker is echter veel lager dan landelijk gemiddeld, zo blijkt ook uit het onderzoek van Berenschot.

Met het oog op de toekomst, periode 2025-2028 en verder, is een verbeterde structurele financiering van Opera Zuid door het rijk essentieel. Om ervoor te zorgen dat het operagezelschap nu niet acuut in haar voortbestaan wordt bedreigd, besluit de gemeente voor de jaren 2023 en 2024 extra middelen ter beschikking te stellen.

4. Effect op duurzaamheid en/of gezondheid

Niet van toepassing.

5. Effect op de openbare ruimte

Niet van toepassing.

6. Personeel en organisatie

Niet van toepassing.

7. Informatiemanagement en automatisering (incl. Smart City)

Niet van toepassing.

8. Financiën

De dekking voor de tussentijdse ophoging van het subsidieplafond is voorzien uit een recente terugvordering van subsidie. Het college van burgemeester en wethouders heeft op 1 juni 2023 besloten om de verleende subsidie aan Stichting Van Eyck, in het kader van spoor 2 van het Herstelfonds Cultuur Maastricht in het jaar 2021, gedeeltelijk terug te vorderen. Het gaat om € 106.150, een bedrag dat recent door de provincie Limburg alsnog aan Van Eyck is toegezegd. Daarvan wordt in totaal € 100.000 (oftewel tweemaal € 50.000) bestemd voor het ophogen van de subsidie aan Opera Zuid voor het jaar 2023 en 2024. De voor 2024 benodigde € 50.000 zal middels een storting in de Reserve Overloop in het boekjaar 2023 beschikbaar worden gesteld.

Het betreft een incidentele toekenning van extra middelen aan Opera Zuid. Het maximale subsidieplafond voor 2023 en 2024 bedraagt zodoende € 148.348 per jaar (prijspeil 2023, exclusief eventuele indexering voor 2024). Voor de volgende cultuurplanperiode 2025-2028 moeten de subsidieplafonds nog worden bepaald.

	Kosten	Opbrengsten	Dekking
Structureel			
Incidenteel	€ 50.000 in 2023 € 50.000 in 2024		€ 50.000 in 2023 € 50.000 in 2024
Investing			
Exploitatie			
Financiële risico's	Wanneer blijkt dat een soortgelijke situatie zich voordoet bij andere culturele instellingen waarmee de gemeente een meerjarige subsidierelatie heeft, is het mogelijk dat zij ook een verzoek doen voor ophoging van het subsidieplafond.		

9. Aanbestedingen

Niet van toepassing.

10. Participatie tot heden

Niet van toepassing.

11. Voorstel (conform beslispunten)

1. Het subsidieplafond voor de functie 'operagezelschap' aangaande de 'Subsidieregeling meerjarige subsidies professionele kunst Maastricht 2021-2024' voor het jaar 2023 en 2024 te verhogen met € 50.000 per jaar oftewel vast te stellen tot een bedrag van € 148.348 per jaar (prijspeil 2023, exclusief eventuele indexering voor 2024).
2. De benodigde dekking, zijnde € 100.000, voor de tussentijdse ophoging van het subsidieplafond te voorzien uit een recente terugvordering van subsidie verleend aan Stichting Van Eyck (te weten € 106.150, naar het besluit van 1 juni 2023).
3. De voor 2024 benodigde € 50.000 middels een storting in de Reserve Overloop in het boekjaar 2023 beschikbaar te stellen.

12. Uitvoering, evaluatie en vervolg

Wijziging van het subsidieplafond wordt na vaststelling door het college openbaar bekend gemaakt. Bij een tussentijdse ophoging van een subsidieplafond in het kader van de 'Subsidieregeling meerjarige subsidies professionele kunst Maastricht 2021-2024' moet vanwege de tendersystematiek desbetreffende functie opnieuw worden opengesteld voor inschrijving.

Gezien de omschrijving van de functie 'operagezelschap' en het feit dat voldaan moet worden aan de normen van de landelijk BIS, komt alleen Opera Zuid in aanmerking. Vanuit de landelijk BIS worden er in de periode 2021-2024 slechts drie opera-instellingen gesubsidieerd door het rijk. Opera Zuid is het enige BIS-operagezelschap in Maastricht.

Opera Zuid zal een herziene aanvraag indienen, gebaseerd op een begroting met inbegrip van de extra ter beschikking gestelde middelen. Nadat de benodigde stukken zijn aangeleverd en positief beoordeeld, wordt Opera Zuid formeel op de hoogte gebracht van ophoging van het subsidieplafond middels een herziene verleningsbeschikking.

Evaluatie en monitoring is onderdeel van de jaarlijkse P&C-cyclus waarbij de ambtelijk accounthouder regelmatig met Opera Zuid het gesprek aangaat over de voortgang en financiële stand van zaken. Deze inzichten zullen meewegen bij de bepaling van het subsidieplafond voor de functie 'operagezelschap' in de volgende cultuurplanperiode 2025-2028.